

Grammatica ben ik niet zo goed in

1 januari 2004

Auteur: Nard Loonen

Volume: 35

Nummer: 2

Pagina's: 87-90

Documenten

- [moer_jrg35_022.pdf](#)

nard loone n er valt moed te putten uit de constatering dat de kennis van taalverschijnselen als onderdeel in ons middelbaar onderwijs niet langer in het verdomhoekje blijkt te staan waar het grammatica ben ik niet decennialang beschaamd heeft moeten vertoeven dit is een complexe zin zowel zo goed in vormelijk als inhoudelijk voor de interpretatie ervan moet de lezer een beroep doen op taalkennis buitentekstuele feitenkennis en interview met tom voerman s trouw kennis van argumentatieleer waarom kun je je talentprijswinnaar 2003 immers afvragen zet ik deze zin aan de kop van dit artikel stimuleert hij tot verder lezen of heb je het na lezing wel meteen gehad al t ijdens zijn studie als docent nederlands verbon den aan het raaylandcollege te venray constateerde er gaapt een gat tussen enerzijds het vooral vo ermans een wildgroei van grammatica onderwijs en po li tieke streven sinds de jaren 80 om taalkunde materiaal binnen de brede sectie nederlands aan die als kennisvak uit het middelbaar onderwijs te school maar ook een sterke behoefte bij collega s om weren hetgeen onder meer te maken heeft met dat onderwijs en materiaal te uniformeren daarom de wens om kennis in te ruilen voor besloot hij na ampele bestudering van een tiental vaardigheid en anderzijds de hardnekkigheid schoolgrammatica s te komen tot een weloverwogen waarmee in leergangen nederlands kennis van en verantwoorde basis cursus voor zinsontleding en taalverschijnselen blijft opgenomen docenten woordbenoeming die inderdaad op zijn school is nederlands betonen zich alom niet rouwig om ingevoerd omdat ik in de ontstaansperiode van dat dat laatste terwijl de neerlandistiek al die jaren tdw taaldidactisch werkstuk zijn begeleider was onbegrijpelijk heeft verzuimd een vuist te had ik goed zicht op de ontwikkeling ervan de maken ter bestrijding van het eerste ik meen onderbouwing en de praktische inzetbaarheid het een kentering te kunnen bespeuren in het eindproduct dat 21 maanden op zich liet wachten denken over deze tweespalt zulks ten faveure mocht er mijns inziens wezen daarom aarzelde ik van het onderwijs in kennis van taal dat was geen moment toen mij werd gevraagd een afstudeer natuurlijk ook de impliciete boodschap van de scriptie te nomineren voor de trouw talent-

prijs die beginzin van dit artikel jaarlijks wordt toegekend aan het beste afstudeerwerkstuk van nederlandse lerarenopleidingen dat tekenend voor deze kentering beschouw ik het bleek geen vergeefse actie de uitreiking van die prijs verschijnen van nieuwe deels ook aan hem door onderwijsminister van der hoeven vernieuwende nederlandse grammatica s balk vond op 3 oktober 2003 plaats in nieuwspoort 1994 klooster 2001 met name om de daarin geformuleerde verantwoording het recentelijk verschijnen van taaldidactische dissertaties hendrix 1997 tol verkuyl 2001 loonen 2003 het vurige en sterk beargumenteerde pleidooi van halshof voor een longitudinaal taalkundeprogramma met grammatica taal beschouwing en taalculturele vorming in zijn inaugurale rede halshof 2002 de opmerkelijk hoge score die mijn studenten nederlands aan de hogeschool van arnhem en nijmegen han al jarenlang toekennen aan de relevantie die zij grammatica en spelling vinden hebben voor hun opleiding en het taaldidactisch werkstuk tdvi waarmee tom voermans in 2003 zijn tweedegraads lerarenopleiding aan d e tom voermans ontvangt d e trouw onderwijsminister van der hoeven 200 2 moer 87 han afrondde en dat werd bekroond met de raaylandcollege erg groot is is er in deelsecties trouw talentprijs 2003 en waarmee hij zich regelmatig contact bij de onderbouw tevens kantte tegen de opvatting dat havo vwo blijkt ook veel overeenstemming over grammaticale correctheid er totaal niet toe doet het programma iedereen stond open voor een zolang je maar snapt wat ermee wordt meer geordende uniforme invulling van het bedoeld grammaticaprogramma ik heb in het kader van mijn tdw maar een kleine bijdrage geleverd nu de syllabus in het afgelopen schooljaar maar het gaf me wel de motivatie om meer te daadwerkelijk heeft gefunctioneerd leek het me ontwikkelen inmiddels is gebleken dat het een goed moment voor een evaluerend gebruik van een boekje dat een leerling gedu interview rende de hele onderbouw gebruikt en aanvult door collega s als positief wordt ervaren aan het l nard loonen v tom voermans einde van het brugjaar verspreiden de leerlingen zich over havo atheneum en gymnasium ze l was jouw betrekking op het raaylandcollege hebben allemaal dezelfde begrippen geleerd met aanleiding voor jouw scriptiekeuze of lag die keuze dezelfde definities de leerlingen hebben dus al vast en heb je die tot speerpunt binnen je onder allemaal hetzelfde beginpunt hiermee wordt wijsbetrekking gemaakt het verschil in uitleg en dosering tussen de ver schillende docenten en de uiteenlopende pro v ik heb het geluk gehad dat de sectie gramma s van de verschillende basisscholen nederlands van het raaylandco ll ege erg open ondervangen ik zou graag op meer gebieden staat voor nieuwe ideeën en zelf graag nieuwe eenheid zien al loop je op die manier het risico dingen ontwikkelt uit persoonlijke belangstel dat je de docenten in hun vrijheid beperkt li ng worden voor veel vakonderdelen aanvul lingen gemaakt op de methode in de periode l volgens het juryrapport van de trouw talentprijs dat ik stage liep werd tijdens een vergadering weet voermans na een uitvoerige analyse van ver uitgesproken dat het grammaticaonderwijs in schillende methodes een overzichtelijke syllabus te de onderbouw van havo vwo moest worden maken die integraal is ingevoerd hij heeft een gede herzien ik zocht op dat moment een onder gen onderzoek uitgevoerd dat uitstijgt boven hbo werp voor mijn afstudeerwerkstuk na overleg niveau dat is zeker geen sinecure met mijn begelei-

der aan de lerarenopleiding hoe kijk je na bijna een jaar terug op deze syllabus heb ik dit onderwerp gekozen en heb ik de en de resultaten die ermee zijn geboekt probleemstelling voor mijn onderzoek als volgt geformuleerd door het gebrek aan uniformiteit v het was te verwachten dat op onderdelen in terminologie bij grammaticaonderwijs de aanpassing noodzakelijk zou blijken dat deed hoeveelheid van de stof en de spreiding ervan zich ook voor met name in gevallen waarin we in de onderbouw worden zowel directe als merken dat leerlingen moeite hebben met indirecte docenten alsook leerlingen gehinderd bepaalde formuleringen of een aanvulling in het effectief overbrengen respectievelijk behoeven daarom heb ik de syllabus voor eigen maken van grammatica het doel dat ik komend jaar al aan de praktijkervaring aangepast voor ogen had was het in kaart brengen van de en voorzie ik dat een jaarlijkse herziening wen wensen van betrokken docenten met betrek selijk zal blijven king tot de terminologie bij alsmede de hoe veelheid en spreiding van het grammaticaon l is er op jouw werk ook nog gereageerd vanuit ande derwijs en het bestuderen van gelijkwaardige re secties met name die van de moderne vreemde en alternatieve grammaticamethoden om ver talen volgens tot een geordende reeks gedefinieerde begrippen te komen die voldoet aan de verza v jawel uit gesprekken met docenten klassieke melde wensen en in overleg kan worden en moderne vreemde talen bleek dat secties niet gespreid over de jaarplanning precies weten wat er bij de andere talen wordt hoewel de sectie nederlands op het behandeld door deze onduidelijkheid komt he t 200 2 moe r 88 voor dat sommige onderdelen in de ogen van beheersen om bijvoorbeeld een doel als schrijf leerlingen te vaak worden uitgelegd bij verschil vaardigheid te bereiken toch wordt er in de lende vakken of dat sommige onderdelen tweede fase ook indirect aandacht besteed aan bekend worden verondersteld terwijl ze elders grammatica op raayland zijn in het vierde nooit aan bod zijn gekomen daarbij is er een leerjaar havo en vwo modules formuleren en grote verscheidenheid in terminologie en spellen ingeruimd om bij schrijfvaardigheid definities wanneer een leerling bij nederlands foutieve samentrekkingen verkeerde verwijs wel een lijdend voorwerp kan vinden maar bij woorden en foute werkwoordvervoegingen te engels aangeeft niet te weten wat een direct vermijden moet een leerling zijn grammati object is ontstaan er misverstanden de docent cakennis gebruiken engels zou kunnen concluderen dat er bij niettemin wordt het onderwijs in grammatica nederlands te beperkt grammatica wordt nog steeds door velen ervaren als een program onderwezen universeel grammaticaonderwijs maonderdeel van de onderbouw ondanks de met universele vakoverstijgende termen en discussie die ontstaat in de tweede fase vooral definities zou tijdbesparend en verhelderend in het tweede en derde leerjaar lijkt grammatica werken ik zou het universele en uniforme van groot belang te zijn in deze leerjaren krijgt aspect van grammaticaonderwijs dus niet alleen een leerling op vwo bij nederlands engels klasoverstijgend maar ook vakoverstijgend wil frans duits grieks en latijn met grammatica te len uitwerken maken l een lastig probleem blijft maar steeds de wens maar l en hoe nu verder tevens de schijnbare onmogelijkheid om de grammati cale kennis die in de onderbouw wordt gedoceerd te v in het kader van mijn eerstegraads deeltijd verzilveren bij het aanleren van de vaardigheden in de opleiding aan de han moet ik aan een gedegen tweede fase

herken je dat probleem in jouw prak praktijkonderzoek gaan werken ik denk dat ik
tijk dat wijd aan de problematiek die je in de vorige vraag verwoordde met alle er-
varing die ik de v ik denk dat het gebrek aan aandacht voor afgelopen jaren rijker
ben geworden en met onderwijs in grammatica in de tweede fase enkele voortref-
felijke publicaties die er hierom merkbaar tot minder kennis van grammatica bij
trent recentelijk zijn verschenen moet dat een leerling heeft geleid dat heeft zicht-
baar gevol haalbare kaart zijn ik beschouw dat ook als een gen op verschillende
vlakken bij spelling for noodzakelijk vervolg op mijn tweedegraads mulering van
complexere gedachten en schrijf afstudeerwerk vaardigheid en tekstbegrip in al-
gemene zin doordat de gebrekkige spelvaardigheid en l het zal mij plezier doen als
je die keuze maakt en schrijfvaardigheid in algemene zin door docen ik bij de uitvo-
ering ervan betrokken kan zijn ten op alle vakgebieden wordt gesignaleerd ont-
staan er meer discussies over het belang van grammatica aandacht voor grammati-
ca en taal kunde kan weer populair worden want het literatuur gebrek aan aan-
dacht leidt tot merkbare achter balk smit duizentkunst f de woorden en hu n stand
bij leerlingen wat doorwerkt in allerlei zin grammatica voor iedereen amsterdam
vakken in de tweede fase komt grammatica nijgh van ditmar 1994 niet meer als
vakonderdeel terug bij nederlands hendrix t taalkunde getoetst de validatie van
een de tweede fase legt zich toe op de ontwikke vakonderdeel taalkunde in het
schoolvak ling van concrete vaardigheden schrijfvaardig nederlands arnhem diss
kun 1997 heid leesvaardigheid spreekvaardigheid het is hulshof h vormen van
taalkennis over de bedoeling dat in de basisvorming een ken grammatica taalbes-
chouwing en taalkundige nisbasis wordt gelegd voor deze vaardigheden vorming
in het onderwijs nederlands leiden leerlingen die de tweede fase binnenkomen
inaugurale rede universiteit leiden 2002 moeten het middel grammatica dus vol-
doende 200 2 moer 89 i looster w g grammatica van het hedendaags nederlands
een volledig overzicht den haag sdu 2001 loonen n stante pede gaande van dicht-
bij langs af bestemming utrecht diss universiteit utrecht 2003 tol verkuyl e m fun-
damenten voor taalbeschouwing een synthese van opvattingen over het gebruik
van taalkundige kennis in het taalonderwijs bussum diss kun 2001 voermans t taal
didactisch werkstuk nijmegen afstudeerscriptie han 2003 200 2 m oer 90